

Streszczenie decyzji Komisji
z dnia 5 marca 2014 r.
dotyczącej postępowania przewidzianego w art. 102 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

(Sprawa AT.39984 – OPCOM/Romanian Power Exchange)

(notyfikowanej jako dokument nr C(2014) 1342 final)

(Jedynie tekst w języku rumuńskim jest autentyczny)

(2014/C 314/07)

W dniu 5 marca 2014 r. Komisja przyjęła decyzję dotyczącą postępowania przewidzianego w art. 102 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Zgodnie z przepisami art. 30 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003⁽¹⁾ Komisja podaje niniejszym do wiadomości nazwy stron oraz zasadniczą treść decyzji, wraz z informacjami na temat wszelkich nałożonych kar, uwzględniając jednak uzasadnione prawo przedsiębiorstw do ochrony ich tajemnic handlowych.

1. WPROWADZENIE

- 1) Decyzja odnosi się do pojedynczego i ciągłego naruszenia art. 102 Traktatu polegającego na dyskryminacji ze względu na przynależność państwową/miejsce prowadzenia działalności przedsiębiorstw, które chciały uczestniczyć w obrocie energią elektryczną na rynku natychmiastowym w Rumunii. Decyzja skierowana jest do S.C. OPCOM SA („OPCOM”) oraz spółki dominującej C.N.T.E.E. Transelectrica SA („Transelectrica”).

2. OPIS SPRAWY

2.1. Procedura

- 2) W dniu 6 grudnia 2012 r. Komisja podjęła decyzję o wszczęciu postępowania w przedmiotowej sprawie zgodnie z art. 2 ust. 1 rozporządzenia Komisji (WE) nr 773/2004 oraz art. 11 ust. 6 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 („rozporządzenie (WE) nr 773/2004” i „rozporządzenie (WE) nr 1/2003”, odpowiednio).
- 3) W trakcie postępowania Komisja wystąpiła z kilkoma żądaniem informacji zgodnie z art. 18 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 do OPCOM, do stron, które mogłyby świadczyć porównywalne usługi (np. brokerzy), a także uczestników rynku, którzy nabyli lub byli zainteresowani nabyciem energii elektrycznej dostarczanej na terytorium Rumunii.
- 4) W dniu 29 maja 2013 r. Komisja powiadomiła OPCOM i spółkę dominującą Transelectrica o przedstawieniu zarzutów. Komisja przyjęła wstępne stanowisko, że przedsiębiorstwo OPCOM zajmowało dominującą pozycję na rynku usług ułatwiających transakcje związane z obrotem energią elektryczną na poziomie hurtowym w Rumunii i nadużywało tej dominującej pozycji, stosując wobec przedsiębiorców z UE dyskryminujące wymogi dotyczące uczestniczenia w rynku dnia następnego i rynku dnia bieżącego. OPCOM i Transelectrica udzieliły odpowiedzi na przedstawione zarzuty odpowiednio w dniach 5 sierpnia 2013 r. i 7 sierpnia 2013 r.
- 5) Zgodnie z art. 27 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 Transelectrica i OPCOM zwróciły się o możliwość wysłuchania w związku z przedstawionymi przez Komisję zarzutami. Złożenie ustnych wyjaśnień na spotkaniu wyjaśniającym odbyło się w dniu 19 września 2013 r.
- 6) W dniu 28 listopada 2013 r. Komisja wysłała stronom pismo, w którym przedstawiono dodatkowe okoliczności faktyczne związane ze zgłoszonymi przez Komisję zarzutami. Komisja zaznaczyła, że może je wykorzystać w ewentualnej ostatecznej decyzji („opis stanu faktycznego”). Transelectrica i OPCOM przedłożyły pisemne odpowiedzi na powyższy opis stanu faktycznego odpowiednio w dniach 13 grudnia 2013 r. i 6 stycznia 2014 r.
- 7) Komitet Doradczy ds. Praktyk Ograniczających Konkurencję i Pozycji Dominującej wydał pozytywną opinię w dniu 24 lutego 2014 r.

2.2. Właściwy rynek

- 8) OPCOM zarządza giełdą energii elektrycznej w Rumunii, czyli zorganizowanym rynkiem ułatwiającym obrót energią elektryczną dostarczaną w Rumunii.

⁽¹⁾ Dz.U. L 1 z 4.1.2003, s. 1.

9) Na podstawie analizy zastępowalności po stronie popytu i podaży oraz ograniczeń konkurencji w przedmiotowej sprawie Komisja uznała, że właściwym rynkiem produktowym jest rynek usług ułatwiających obrót energią elektryczną na rynku natychmiastowym „spot” (rynek dnia następnego i rynek dnia bieżącego).

10) Ustalono, że właściwym rynkiem geograficznym jest Rumunia.

2.3. Dominacja

11) Prowadzenie giełdy energii elektrycznej w Rumunii wymaga posiadania pozwolenia. Pozwolenie takie przyznano w odnośnym okresie czasu tylko przedsiębiorstwu OPCOM.

12) OPCOM świadczy usługi, które ułatwiają obrót energią elektryczną na rynku natychmiastowym w Rumunii. Do lipca 2012 r. podobne usługi świadczyli również brokerzy, którzy pośredniczyli w sprzedaży energii elektrycznej pomiędzy sprzedawcą i kupcem. Prowadzili oni aktywną działalność jedynie w bardzo ograniczonym zakresie. Od lipca 2012 r. prawo krajowe wymaga, aby obrót energią elektryczną dostarczaną w Rumunii odbywał się jedynie w ramach giełdy energii elektrycznej. Od tego czasu OPCOM ma monopol prawny jako jedyny dostawca usług ułatwiających obrót energią elektryczną w Rumunii.

2.4. Krótki opis naruszenia

13) W decyzji stwierdza się, że przedsiębiorstwo OPCOM nadużywało swojej pozycji dominującej na rynku usług ułatwiających obrót energią elektryczną na rynku natychmiastowym w Rumunii od dnia 30 czerwca 2008 r. do co najmniej dnia 16 września 2013 r., dyskryminując przedsiębiorstwa zajmujące się hurtowym handlem energią elektryczną ze względu na przynależność narodową/miejsce prowadzenia działalności.

14) W szczególności w zawieranych z przedsiębiorcami z UE standardowych umowach OPCOM wymagało rejestracji jako płatnik VAT w Rumunii, aby przedsiębiorcy mogli uzyskać dostęp do rynków „spot” w ramach giełdy energii elektrycznej, chociaż byli oni już zarejestrowani jako płatnicy VAT w swoich państwach. Przedsiębiorcy z UE musieli zatem być zarejestrowani jako płatnicy VAT podwójnie, aby móc prowadzić działalność w ramach platformy obrotu OPCOM, podczas gdy od przedsiębiorców rumuńskich wymagano jedynie pojedynczej rejestracji jako płatnik VAT. Wymóg rejestracji jako płatnik VAT dla przedsiębiorców z UE nie wynikał z przepisów rumuńskiego prawa, lecz został wprowadzony w standardowych umowach OPCOM. Zgodnie z prawodawstwem UE i prawodawstwem Rumunii przedsiębiorcy zajmujący się obrotem energią elektryczną i będący płatnikami VAT w jednym z państw członkowskich UE powinni móc prowadzić działalność w każdym innym państwie członkowskim UE bez konieczności uzyskania dodatkowej rejestracji jako płatnicy VAT.

15) Przedsiębiorcy z UE mogą stać się płatnikami VAT w Rumunii, ale wiąże się to z poniesieniem przez nich znaczących dodatkowych kosztów oraz podważa skuteczność często wykorzystywanego przez przedsiębiorców modelu biznesowego, który polega na skupianiu działalności handlowej na wielu rynkach w jednej lokalizacji. Ponadto takie działanie stanowi prawdopodobną przeszkodę dla niektórych przedsiębiorców uniemożliwiającą rozpoczęcie działalności na rumuńskim hurtowym rynku energii elektrycznej.

2.5. Brak obiektywnego uzasadnienia i skuteczności

16) Przedsiębiorstwo OPCOM twierdziło, że wymóg rejestracji jako płatnik VAT był uzasadniony, ponieważ w przeciwnym wypadku to OPCOM musiałby finansować rozbieżności przepływów pieniężnych w płatnościach VAT powstałe w wyniku zawierania transakcji z przedsiębiorcami z UE.

17) Prawdopodobnie powstałyby tymczasowe rozbieżności w przepływach pieniężnych w związku z transakcjami z udziałem przedsiębiorców z UE, którzy nie byłiby zobowiązani do zapłaty podatku VAT w Rumunii. Wówczas OPCOM musiałby opłacać VAT w transakcjach pomiędzy rumuńskimi sprzedawcami i nabywcami z UE, oczekując na zwrot zaległego podatku VAT od rumuńskich organów podatkowych. Wspomniane rozbieżności powstają, ponieważ OPCOM – pełniąc funkcję centralnego kontrahenta – kupuje energię elektryczną od sprzedawców i sprzedaje ją kupcom na rynku natychmiastowym.

18) W decyzji odniesiono się do argumentów OPCOM i wyjaśniono, że nałożenie na przedsiębiorców z UE obciążeń finansowych wynikających z jakiegokolwiek rozbieżności w związku z płatnościami VAT nie było środkiem proporcjonalnym ani koniecznym oraz że nie mogło zostać uzasadnione. Dostępne były inne rozwiązania, czego potwierdzeniem jest m.in. podobna sytuacja innych giełd energii elektrycznej w Europie, które stają przed podobnym problemem w odniesieniu do płatności VAT w transakcjach międzynarodowych. Na żadnej z nich nie zdecydowano się na rozwiązanie polegające na wprowadzeniu wymogu rejestracji jako płatnik VAT dla przedsiębiorców z UE.

2.6. Podsumowanie

19) Wymóg OPCOM polegający na konieczności rejestracji jako płatnik VAT w Rumunii dla przedsiębiorców z UE, którzy chcą uczestniczyć w rynku dnia następnego i rynku dnia bieżącego w Rumunii, stanowi dyskryminację ze względu na przynależność narodową/miejsce prowadzenia działalności. Wymóg ten mógł mieć skutki ograniczające, tj. uniemożliwiać przedsiębiorcom z UE udział w obrocie energią elektryczną na rynku natychmiastowym w Rumunii lub go utrudniać. Przedsiębiorstwo OPCOM zatem nadużyło swojej pozycji dominującej na rynku usług ułatwiających obrót energią elektryczną na rynku natychmiastowym w Rumunii i naruszyło art. 102 TFUE.

2.7. Obliczanie wysokości grzywny

- 20) Grzywnę obliczono zgodnie z wytycznymi w sprawie grzywien z 2006 r. oraz na podstawie wartości sprzedaży dokonanych przez OPCOM na rynku natychmiastowym i odnoszących się do ostatniego pełnego roku trwania naruszenia (tj. 2012 r.).
- 21) Ustalając kwotę grzywny, Komisja uwzględniła wagę i czas trwania naruszenia. Komisja uwzględniła fakt, że nadużycie było wyraźnym przykładem dyskryminacji ze względu na przynależność narodową/miejsce prowadzenia działalności oraz że przedsiębiorstwo OPCOM posiadało znaczny udział w rynku, stale przewyższający 99 %, a od lipca 2012 r., kiedy OPCOM przyznano monopol prawny – wynoszący 100 %. Komisja wzięła pod uwagę fakt, że naruszenie trwało od dnia 30 czerwca 2008 r. (dla rynku dnia następnego) i od dnia 14 lipca 2011 r. (dla rynku dnia bieżącego) do dnia 16 września 2013 r.
- 22) W tej sprawie nie występują żadne okoliczności łagodzące lub obciążające.
- 23) W decyzji nałożono grzywnę solidarnie na OPCOM oraz jego 100 % spółkę dominującą Transelectrica.

3. SENTENCJA DECYZJI

- 24) W decyzji stwierdzono, że wymóg rejestracji jako płatnik VAT stanowił pojedyncze i ciągłe naruszenie art. 102 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w okresie od dnia 30 czerwca 2008 r. do co najmniej dnia 16 września 2013 r. polegające na dyskryminacji.
 - 25) Grzywnę w wysokości 1 031 000 EUR nałożono solidarnie na OPCOM oraz jego 100 % spółkę dominującą Transelectrica.
 - 26) Przedsiębiorstwom Transelectrica i OPCOM nakazuje się bezzwłoczne zaprzestanie naruszania przepisów, o ile nie uczyniły tego do tej pory. Transelectrica i OPCOM są także zobowiązane w przyszłości do powstrzymania się od działania lub zachowania mającego taki sam lub równoważny cel lub skutek.
-